

Alkotmánybíróság

részére

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>IV/675-0/2014</i>	
Érkezett: 2014 MÁRC 28.	
Példány: <i>4</i>	Kézelőiroda:
Melléklet: <i>1 db</i> <i>2 + bírósági db</i>	<i>Uu</i>

Közigazgatási és Munkaügyi bíróság <i>6 M 603/2012</i> 2014 MÁRC 19.

114

Alulírott [REDACTED] - a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, [REDACTED] útján - az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés (d) pont-, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva állapítsa meg a Debreceni Törvényszék 2. Mf.21.259/2013/4. számú jogerős ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.603/2012/11. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, mivel sérti az Alaptörvény XVIII. cikk (2) bekezdését és a XII. cikk (1) bekezdését.

Kérelmem indoklásaként az alábbiakat adom elő:

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):

A Debreceni Törvényszék 2. Mf.21.259/2013/4. számú jogerős ítélete, melyet 2014. január 29. napján vettem kézhez.

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés: senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz.

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):

A Debreceni Törvényszék előtt a 2. Mf. 21.259/2013. számon folyamatban volt perben, a törvényszék 4. sorszámú ítéletében helybenhagyta a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6. M. 603/2012/11. számú ítéletét, annak helyes indokainál fogva.

Az [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]-vel fennállt munkaviszonyomat a munkáltató 2012. szeptember 21. napján kelt azonnali hatályú felmondással megszüntette, az Mt. 78. § (1) bekezdésére történő hivatkozással. A felmondás indokolása szerint munkaviszonyom megszüntetésére azért került sor, mert a munkáltató tudomására jutott, hogy szándékos bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt előzetes letartóztatásba kerültem és ebből következően munkavégzési kötelezettségemnek nem tudok eleget tenni.

2012. október 19. napján keresetet terjesztettem elő a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon és kértem az azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapítását, hivatkozva arra, hogy az nem felel meg a Kúria MK. 95. számú állásfoglalásában írtaknak, valamint arra, hogy ez a fajta munkáltatói joggyakorlás nem áll összhangban az Alaptörvényben biztosított ártatlanság véelmével. Az I. fokú Bíróság a keresetemet elutasította, tekintettel az irányadó bírósági gyakorlatra. A BH 1995. 681. számú eseti döntés szerint az a munkavállaló, aki szándékos bűncselekmény elkövetése miatt előzetes letartóztatásba kerül, szándékosan idézi elő azt a helyzetet, amelynek következtében a munkaviszonyból folyó munkavégzési kötelezettségének nem tud eleget tenni, és ez a körülmény megalapozza az emiatt közölt rendkívüli felmondás jogszerűségét.

Fellebbezésem indokolásaként előadtam, hogy az I. fokú Bíróság helytelen jogkövetkeztetésre jutott, amikor a közvetett információkra alapítva közölt azonnali hatályú felmondást jogszerűnek minősítette. Tényként állapítható meg ugyanis az, hogy sem szándékos, sem gondatlan elkövetés nem volt megállapítható abban az időpontban, amikor a munkáltató a szándékos kötelezettségszegést – erre tekintettel alaptalanul – a terhemre rója. Az előzetes letartóztatásba kerülés, álláspontom szerint az Mt. 55. § (1) bekezdésének j) pontja szerinti különös méltánylást érdemlő olyan elháríthatatlan ok, amelynek tartamára a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettsége alól. Az azonnali hatályú felmondás közlésekor valóban előzetes letartóztatásban-, majd házi őrizetben voltam, melynek időtartamáról a peres eljárás során nyilatkoztam. Rögzíthető, hogy a büntetőeljárás mind a mai napig nyomozati szakban van.

A törvényszék az I. fokú ítéletet helyben hagyta annak helyes indokainál fogva, tekintettel az irányadó bírói gyakorlatra. A törvényszék ítéletének indokolása szerint, a munkavégzési kötelezettség nem teljesítése az én magatartásomra vezethető vissza, mivel az őrizetbe

vétel, majd előzetes letartóztatás miatt én magam idéztem elő azt a helyzetet, hogy a munkaviszonyból folyó kötelezettségeimet teljesíteni nem tudtam.

Álláspontom szerint az, hogy a munkavállaló szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanújával előzetes letartóztatásba kerül, olyan tőle és a fennálló munkaviszonyától független körülmény, amely nem indokolhatja a munkaviszony azonnali hatállyal történő megszüntetését az Mt. 78. § (1) bekezdésének a) és b) pontjára történő hivatkozással, tekintettel arra, hogy az alapos gyanú csak a valószínűség fokát jelenti. Ezt támasztja alá az Mt. 55. § (1) k. pontja is. A bizonyosság fokáig akkor jut el az alapos gyanú, amikor a vádirat benyújtásra kerül. Hangsúlyozandó, hogy a bűnösség semmilyen formája nem tekinthető bizonyítottnak az eljárás még ezen szakaszában sem. Ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése alapján, a bűnösség megállapítására és az ahhoz kapcsolódó bármilyen – nem csak büntetőjogi – jogkövetkezmény alkalmazására kizárólag bűnösséget megállapító jogerős bírósági határozat adhat jogszerű alapot. Jelen esetben megállapítható, hogy a munkáltató az azonnali hatályú felmondás közlésének időpontjában nem volt és – tekintettel arra, hogy még a nyomozás sem zárult le, így jogerős bírósági határozat sem volt – nem is lehetett olyan információk birtokában, amelyek a bizonyosság fokát elérték volna és így az Alaptörvényben biztosított ártatlanság vélelme megdőltnek tekinthető lett volna.

Mindebből az következik, hogy amíg nincs bizonyítva, a munkavállaló bűnössége, addig a pontig nem kezelhető tényként a munkáltató részéről sem az, hogy a munkaviszonyból folyó kötelezettségek nem teljesítése az előzetes letartóztatásba helyezett munkavállalónak felróható. Mindezt az indokolja, hogy amennyiben a lefolytatott eljárás eredményeként a jogerős bírósági határozatban nem kerül megállapításra a bűnösség, az azt jelenti, hogy a cselekményt nem az eljárás alá vont követte el. Ebből következően az előzetes letartóztatásba kerülés és annak objektív következménye, jelesül a munkavégzési kötelezettségek teljesítésének kizártsága, olyan a munkavállaló magatartásán kívül eső ok, amely nem képezheti a munkáltató azonnali hatályú felmondásának jogszerű indokát. Ellenkező jogértelmezés esetén az ártatlanság vélelme sérül az által, hogy a bűnösség jogerős bírósági határozatban történő megállapítása előtt munkajogi jogkövetkezmények alkalmazására lehetőséget biztosít az ítélkezési gyakorlat.

Tekintettel arra, hogy munkaviszonyom megszüntetésére olyan időpontban került sor, amikor a bűnösséget megállapító jogerős bírósági határozat nem volt, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság vélelme, és ezzel összefüggésben megfosztottak az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított foglalkozás szabad megválasztásához való jogomnak a gyakorlásától, jelesül attól, hogy az előzetes letartóztatást követően a munkáltatónál munkavégzésre jelentkezzek.

4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

Az Európai Unió Bizottságának az ártatlanság véelmére vonatkozó, 2006. április 4-én Brüsszelben kelt Zöld Könyve szerint, az ártatlanság véelme sérelmet szenved, amennyiben a vádlottra vonatkozó valamely határozat azt a véleményt tükrözi, hogy a vádlott bűnös, anélkül, hogy bűnösségét a törvénynek megfelelően bebizonyították volna. Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy egy olyan munkáltatói intézkedés, amely a munkavállaló – aki egyben vádlott is – munkaviszonyának azonnali hatályú megszűnését eredményezi, mindenképpen olyan véleményt tükröz, hogy a vádlott (munkavállaló) bűnös.

Mindebből pedig az következik, hogy ha a vádhatóság még nem bizonyított olyan bűnösséget, amelynek fenn álltáról egy független bírói fórumot is meggyőzött, az alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság véelme nem tekinthető megdöntöttnek, amelyre tekintettel bármilyen jogkövetkezmény alkalmazása minden jogalapot nélkülöző.

Mindez annál inkább igaz, hogy a jelen körülmények között, a munkavállaló Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése által biztosított munkához való joga is sérül, mert a jogalapot nélkülöző negatív értékítéletet tükröző munkáltatói határozat elárta a terheltet (munkavállalót) attól, hogy a szabadon bocsátását követően azt a foglalkozást gyakorolhassa, amely a képzettségének, végzettségének, szakmai tapasztalatának a leginkább megfelel és amelynek keretei között leginkább biztosított azon munka végzése amelyben az individuum a leginkább érvényesülhet.

A munka és a foglalkozás megválasztásának lehetősége része a személyiség szabad kibontakoztatásának, amely az általános személyiségi jogként felfogott emberi méltósághoz való jog dinamikus oldalához tartozik [8/1990. (IV. 23.) ABH, ABH 1990. 42, 44. 45.].

A munkához való jog második generációs alapjog, alanyi jogi oldala – mint szubjektív jog – azt jelenti, hogy az állam nem akadályozhatja meg, nem teheti lehetetlenné az adott munka vagy foglalkozás gyakorlását. Így bár a munkához való jog nem önálló szabadságjog, anyagi jogi oldala indokolja, hogy a munkához való jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesüljön [21/1994. (IV. 6.) ABH]. Amely kötelezettségének az állam – a perbeli esetben – az ártatlanság véelmének szabályozásával eleget tesz, mert a szabályozásból nem következik automatikusan az azonnali hatályú felmondás kötelezettsége a munkáltató oldaláról arra az esetre, ha a munkavállaló előzetes letartóztatásba kerül. A bíróság azzal a jogértelmezéssel, amelyet a jogszabályoknak tulajdonított, jelesül, hogy az előzetes letartóztatásba kerülés önmagában az Mt. 78. § (1) bekezdésében foglaltak jogszerű alkalmazását vonja maga után megsértette a XXVIII. cikk (2) bekezdését, ill. az Alaptörvénnyel össze nem egyeztethető értelmezését adta a XII. cikk (1) bekezdésében deklarált munkához való jognak.

A munkához való jog objektív és szubjektív szempontok alapján is korlátozható. A 21/1994. AB határozatból következő értelmezés szerint azonban az előzetes letartóztatás nem tekinthető a perbeli körülmények között sem szubjektív, sem objektív szempontból olyan körülménynek, amely a munkához való jog korlátozását indokolhatná.

Fent előadottakon túlmenően, az Alkotmánybírósági gyakorlat szerint a szerződési szabadság és a munka, illetve a foglalkozás szabad megválasztásához való jog egymással feltételezési kapcsolatban állnak. Ebben a kapcsolatban a szerződési szabadság minősül tágabb kategóriának, akként, hogy a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog a szerződési szabadság egyik aspektusa, tekintettel arra, hogy a munka világában a szerződés a jogviszony alapja. Ha tehát a munkához való jog szabadsága nem érvényesül, úgy a szerződési szabadság sem képes ténylegesen megvalósulni. Abban az esetben pedig, amikor a szerződési szabadság korlátozott, kétségbe vonható a munkához való jog valódi érvényesülése. [1178/B/1991. ABH, ABH1993. 564, 565.]

A II. fokú Bíróság jogerős határozata Alaptörvény-ellenes a tekintetben is, hogy – az I. fokú Bíróság határozatával egyezően – jogszerűnek ítélte a munkáltató azonnali hatályú felmondását a bizalomvesztés vonatkozásában is, mert az irányadó bírói gyakorlatra tekintettel a bűncselekmény alapos gyanúja olyan munkavállalói magatartás, amely alkalmas a munkáltató bizalmának jelentős mértékű megingatására. Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy ez az ítéleti indoklás és az ítélkezési gyakorlat, amelyen alapul, ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk. (2) bekezdésében foglaltakkal és a formál logika szabályaival egyaránt, arra tekintettel, hogy a bűncselekmény elkövetésével történő gyanúsítás kerül munkavállalói magatartásként értékelésre. Megállapítható, hogy a gyanúsítást és az ezzel meginduló nyomozóhatósági eljárást nem a munkavállaló végzi szándékos magatartásával, hanem a vádhatóság. Az, hogy a vádhatóság a rendelkezésére álló információk alapján egy bűncselekmény elkövetésének megállapítására irányuló nyomozást rendel el, amelynek egyik részcselekményeként a munkavállaló előzetes letartóztatásba kerül, az semmiképpen nem értékelhető sem objektív, sem szubjektív munkavállalói magatartásként. Az hogy a vádhatóság eljárását kiváltó magatartás szándékos vagy gondatlan volt-e, ill. hogy az egyáltalán az előzetes letartóztatásba helyezett vádlott (munkavállaló) által került-e kifejtésre, abban a jogerős határozat meghozatala előtt nem lehet semmilyen formában állást foglalni, mert bármilyen erre tekintettel meghozott és közölt döntés szükségszerűen az Alaptörvény által biztosított ártatlanság vélelmének megsértését vonja maga után.

A törvényszék ítéletének azon indoka is sérti az ártatlanság vélelmét, mely szerint a munkáltató bizalomvesztését megalapozza az, ha a munkavállaló munkakörével kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel hozható kapcsolatba. Az, hogy a munkavállalót kapcsolatba hozzák egy meghatározott cselekménnyel – legyen az akár nyomozó hatóság, akár más hatóság –, az szintén nem a munkavállaló magatartása, hiszen nem ő az aki kéri a

vádhatóságtól, hogy vele összefüggésben vizsgálódásokat folytassanak. Ebből következően a vizsgálattal összefüggő jogkövetkezmények alkalmazására sincs lehetőség mindaddig, amíg a vizsgálatot lezáró – jelen esetben büntetőbírósi – határozat jogerős jogkövetkezményeket meg nem állapít.

5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

A Pp. 233. § (1) bekezdésében foglalt fellebbezés jogával élve a rendes jogorvoslati lehetősége kimerítésre került.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

Nyilatkozom, hogy az alapügyben felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt nincs folyamatban és perújítás kezdeményezésére sem került sor.

Kelt: Debrecen, 2014. március 6.

Tisztelettel:

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás
2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

